

MAI RAPID, MAI RIDICAT, MAI PUTERNIC – SPORIREA POTENȚIALULUI DE CREȘTERE AL ECESE

Octombrie 2013

REZUMAT EXECUTIV

La fel ca și alte regiuni cu piețe emergente, **piețele financiare din Europa Centrală, de Est și Sud-Est (ECESE) au fost supuse presiunii încă din primăvară.** Țările cu indicatori mai slabi și cele ce anterior beneficiaseră de intrări mai mari de capital au fost afectate mai mult. Este esențială pregătirea pentru noi turbulențe, ce s-ar putea traduce în presiuni financiare considerabile pentru unele țări.

Turbulențele ridică riscuri și în ceea ce privește redresarea. ECESE începe să își revină de pe urma celei de-a doua recesiuni pe care a înregistrat-o în patru ani, beneficiind de revenirea din zona euro. O creștere dezamăgitoare ar majora și mai mult diferența mică între produsul brut real și cel potențial (output gap) ce s-a creat în ultimii ani. Cu toate acestea, spațiul pentru politici contraciclice este limitat în multe țări, dat fiind faptul că deficitele fiscale încă ridicate, datoria publică aflată pe o pantă ascendentă și presiunile asupra ratelor de schimb ar putea limita spațiul pe care îl are la dispoziție politica monetară.

Creșterea slabă nu este o problemă de dată recentă. În ultimii cinci ani, creșterea în ECESE s-a situat mult sub așteptări. PIB-ul a crescut în medie cu doar ½ procent pe an, mult sub nivelul de 5 procente prognozat în primăvara anului 2008. Rezultatele slabe au fost determinate în principal de un potențial de creștere mult mai mic, datorat în primul rând sumelor mult mai mici investite de firme, din cauza cererii scăzute pentru produsele lor, a unor disponibilități mai reduse de finanțare și necesității de ajustare a bilanțurilor lor ca urmare a unui boom de investiții nesustenabil în perioada ce a precedat criza.

Privind în viitor, **greutățile pe care le întâmpină creșterea producției sunt substanțiale,** ceea ce va face mai dificilă reducerea șomajului și readucerea datoriei publice la niveluri mai confortabile. Fluxurile de capital, mai ales cele provenind de la băncile mamă din Europa Occidentală se vor menține probabil la niveluri scăzute, creșterea din țările partenere comerciale ale ECESE este anticipată a se menține modestă, iar declinul populației de vârstă activă se va accelera.

Așadar, realizarea unei creșteri "Mai rapide, mai ridicate și mai puternice" este crucială, și va presupune niște pași determinanți în direcția:

- **Atacării moștenirilor lăsate de criză.** Un sector financiar sănătos este esențial pentru a acorda credite și pentru a promova creșterea. Reducerea obstacolelor de natură legală, judiciară, fiscală și de reglementare în ceea ce privește soluționarea împrumuturilor neperformante va facilita restructurarea industrială și curățarea bilanțurilor bancare. Reclădirea rezervelor fiscale va reduce primele de risc și costurile de îndatorare, având efecte salutare pentru sectorul privat.
- **Impulsionării sectorului tranzacționabil.** O creștere mai bine echilibrată ar consolida perspectivele de creștere. Studii empirice demonstrează că economiile mai deschise au crescut mai repede. Integrarea mai strânsă în lanțurile de ofertă globale aduce cu sine transferuri mai rapide de tehnologie și convergența accelerată a veniturilor.
- **Îmbunătățirii climatului investițional.** Simplificarea reglementărilor și dezvoltarea concurenței, a protecției investitorilor și a respectării contractelor constituie priorități în multe țări. În unele țări, la fel de esențiale sunt restructurarea și/sau privatizarea întreprinderilor de stat de dimensiuni mari, generatoare de pierderi, și dezvoltarea guvernantei și transparenței.
- **Asigurării unei piețe a muncii care să funcționeze bine.** Șomajul ridicat are o importantă componentă structurală, ce a reprezentat o problemă încă din perioada tranziției timpurii. Consolidarea politicilor active pe piața muncii va îmbunătăți recalificarea și reorientarea angajaților. Pentru a îmbunătăți rezultatele pieței muncii ar putea fi de asemenea necesare o reformă a învățământului vocațional și al învățământului superior, precum și o mai bună țintire a alocațiilor de șomaj și a programelor sociale.